

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาเรื่อง การให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) จากบุคลากรที่ทำหน้าที่รับผิดชอบให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ แห่งละ 3 คน ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายงานเทคโนโลยีสารสนเทศหรือผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานเทคโนโลยีสารสนเทศ หัวหน้าฝ่ายงานบริการฐานข้อมูลหรือผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานบริการฐานข้อมูล และหัวหน้าฝ่ายงานเทคโนโลยีทางการศึกษา / โสตทัศนศึกษาหรือผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานบริการเทคโนโลยีทางการศึกษา / โสตทัศนศึกษา หน่วยของการสุ่มคือห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 24 แห่ง รวม 72 คน ห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 22 แห่ง รวม 66 คน ห้องสมุดสถาบันราชภัฏ จำนวน 41 แห่ง รวม 123 คน และห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (โดยไม่รวมห้องสมุดวิทยาเขตคณะและวิทยาเขตที่เปิดสอนเพียงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง) จำนวน 34 แห่ง 102 คน รวมห้องสมุดทั้งสิ้น 121 แห่ง รวมประชากรทั้งสิ้น 363 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. มหาวิทยาลัยของรัฐ ได้แก่

- 1.1 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
- 1.2 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- 1.3 สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 1.4 สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร
- 1.5 สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- 1.6 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
- 1.7 สถาบันวิทยบริการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- 1.8 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ

- 1.9 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 1.10 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 1.11 สำนักหอสมุด สถาบันเทคโนโลยีแม่โจ้
- 1.12 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
- 1.13 สถาบันวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 1.14 สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- 1.15 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร
- 1.16 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล
- 1.17 สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 1.18 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 1.19 สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- 1.20 สำนักห้องสมุดและบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- 1.21 สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระนครเหนือ
- 1.22 ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
- 1.23 ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
- 1.24 ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
2. มหาวิทยาลัยเอกชน ได้แก่
 - 2.1 หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
 - 2.2 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีปทุม
 - 2.3 สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
 - 2.4 หอสมุด มหาวิทยาลัยเซนจอน
 - 2.5 สำนักหอสมุด กลางมหาวิทยาลัยกรุงเทพ
 - 2.6 ศูนย์บรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
 - 2.7 สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต
 - 2.8 หอสมุดกลางและศูนย์สารสนเทศ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
 - 2.9 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกริก
 - 2.10 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยพายัพ
 - 2.11 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยโยนก
 - 2.12 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิต
 - 2.13 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนิววัฒนา

- 2.14 สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยสยาม
- 2.15 สำนักบรรณสาร มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
- 2.16 ศูนย์สารสนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- 2.17 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา
- 2.18 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยชินวัตร
- 2.19 ห้องสมุดและศูนย์การเรียนรู้ มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งเอเชีย
- 2.20 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 2.21 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
- 2.22 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร
3. สถาบันราชภัฏ ได้แก่
 - 3.1 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏเชียงราย
 - 3.2 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
 - 3.3 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์
 - 3.4 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏลำปาง
 - 3.5 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร
 - 3.6 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏนครสวรรค์
 - 3.7 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏพิจิตรสงคราม
 - 3.8 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์
 - 3.9 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
 - 3.10 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏเลย
 - 3.11 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏสกลนคร
 - 3.12 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา
 - 3.13 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
 - 3.14 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏสุรินทร์
 - 3.15 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี
 - 3.16 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏราชนครินทร์
 - 3.17 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏอุดรธานี
 - 3.18 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏเทพสตรี
 - 3.19 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
 - 3.20 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาเขต

- 3.21 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี
- 3.22 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี
- 3.23 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏนครปฐม
- 3.24 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี
- 3.25 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
- 3.26 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช
- 3.27 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏภูเก็ต
- 3.28 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏยะลา
- 3.29 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏสงขลา
- 3.30 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี
- 3.31 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม
- 3.32 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏธนบุรี
- 3.33 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- 3.34 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏพระนคร
- 3.35 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
- 3.36 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
- 3.37 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏเทพสตรี
- 3.38 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏนครพนม
- 3.39 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏชัยภูมิ
- 3.40 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏศรีสะเกษ
- 3.41 สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏร้อยเอ็ด

4. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ได้แก่

- 4.1 สำนักวิทยบริการ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (ศูนย์กลาง)
- 4.2 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์
- 4.3 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตโชติเวช
- 4.4 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์
- 4.5 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพัฒนวิชาการพระนคร
- 4.6 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครเหนือ
- 4.7 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตอุเทนถวาย
- 4.8 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง

- 4.9 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ
- 4.10 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุขมหาเมฆ
- 4.11 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรมุขจักรวรรดิ
- 4.12 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครใต้
- 4.13 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตจรัลธรมภูวนารด
- 4.14 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตกาฬสินธุ์
- 4.15 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตขอนแก่น
- 4.16 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตจันทบุรี
- 4.17 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเชียงราย
- 4.18 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ
- 4.19 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตตาก
- 4.20 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 4.21 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตนครศรีธรรมราช
- 4.22 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตนนทบุรี
- 4.23 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตน่าน
- 4.24 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตปทุมธานี
- 4.25 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตวังไกลกังวล
- 4.26 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา วาสกรี
- 4.27 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา หันตรา
- 4.28 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพิษณุโลก
- 4.29 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตลำปาง
- 4.30 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตสกลนคร
- 4.31 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้
- 4.32 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตสุพรรณบุรี
- 4.33 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตสุรินทร์
- 4.34 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตศาลายา

ทั้งนี้ จากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 363 คน จำแนกตามประเภทของสถาบันอุดมศึกษา โดย ห้องสมุดสถาบันราชภัฏมิจำนวน 41 แห่ง มีกลุ่มตัวอย่าง 123 คน คิดเป็นร้อยละ 33.88 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลมีจำนวน 34 แห่ง มีกลุ่มตัวอย่าง 102 คน คิดเป็นร้อยละ 28.10

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐมีจำนวน 24 แห่ง มีกลุ่มตัวอย่าง 72 คน คิดเป็นร้อยละ 19.84 และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนมีจำนวน 22 แห่ง มีกลุ่มตัวอย่าง 66 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

สถาบันอุดมศึกษา	จำนวนห้องสมุด	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
สถาบันราชภัฏ	41	123	33.88
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	34	102	28.10
มหาวิทยาลัยของรัฐ	24	72	19.84
มหาวิทยาลัยเอกชน	22	66	18.18
รวม	121	363	100.00

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริการเทคโนโลยีสารสนเทศในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

- 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2. เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีให้บริการในห้องสมุด
- 3. ระดับคุณภาพในการบริการเทคโนโลยีสารสนเทศในห้องสมุด
- 4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

แนวการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามลำดับขั้นดังนี้

- 1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามของลิเคิร์ต (Likert's Scale) (วิเชียร เกตุสิงห์, 2532, หน้า 176-178)
- 2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 3. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
- 4. รวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อสรุปเขียนเป็นแบบสอบถาม

5. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรง ด้านความถูกต้องของเนื้อหา ขอบเขตของเนื้อหา สำนวนภาษา ความชัดเจนในการใช้ถ้อยคำ แล้วนำผลการพิจารณาปรับปรุงให้ดีขึ้น

สำหรับผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงและให้คำแนะนำ เพื่อหาข้อค้นพบความสอดคล้องของข้อคำถามในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. ดร. ธ. ธง พวงสุวรรณ รองคณบดีคณะสารสนเทศศาสตร์และวิทยาการผู้อำนวยการศูนย์คอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

2. ดร. วีระ สุภากิจ ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

3. คุณอาภากร ธาตุโลหะ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการใช้บริการ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา

6. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงทั้งหมด จึงจำเป็นต้องนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แต่ปฏิบัติงานอยู่ในฝ่ายนั้น ๆ เพื่อศึกษาปัญหาและความเหมาะสมของแบบสอบถามในการนำไปใช้กับข้อมูลจริง จำนวน 6 คน จากสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพาและสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายงานเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งละ 1 คน รวมจำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการฐานข้อมูลแห่งละ 1 คน รวมจำนวน 2 คน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา / ไลตทัศน์ศึกษาแห่งละ 1 คน รวมจำนวน 2 คน

7. นำแบบสอบถามที่ได้ทดลองมาตรวจสอบแก้ไขและปรับปรุงก่อนที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และหากไม่ได้รับแบบสอบถามกลับคืน ผู้วิจัยจะส่งไปเป็นครั้งที่สองและติดตามโดยทางโทรศัพท์

สรุปได้ว่าส่งแบบสอบถามไปจำนวน 363 ชุด ได้รับกลับคืนมาจำนวน 294 ชุด

การจัดกระทำกับข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว จะดำเนินการดังนี้

1. เมื่อได้รับแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำมาหาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ คัดเลือกฉบับที่ไม่สมบูรณ์ออกแล้วติดตามเก็บข้อมูลรายที่ไม่สมบูรณ์อีกครั้ง
2. แบบสอบถามที่เกี่ยวกับระดับคุณภาพในการบริการเทคโนโลยีสารสนเทศในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา มีระดับของคุณภาพให้เลือก 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนน	5
มาก	ให้น้ำหนักคะแนน	4
ปานกลาง	ให้น้ำหนักคะแนน	3
น้อย	ให้น้ำหนักคะแนน	2
น้อยที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนน	1

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน ห้องสมุดสถาบันราชภัฏ และห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลจำนวน 121 แห่ง รวม 363 คน มาตรวจสอบ ตรรกะข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าความถี่ (frequency)
2. หาค่าร้อยละ (percentage)
3. หาค่าเฉลี่ย (mean)
4. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
5. เปรียบเทียบการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาโดยแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ในการแปลความหมายของระดับคุณภาพ โดยการหาค่าเฉลี่ย ได้แปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 24)

1.00 – 1.50	มีคุณภาพน้อยที่สุด
1.51 – 2.50	มีคุณภาพน้อย
2.51 – 3.50	มีคุณภาพปานกลาง
3.51 – 4.50	มีคุณภาพมาก

4.51 – 5.00

มีคุณภาพมากที่สุด

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University